

**INSTYTUT GEOGRAFII I PRZESTRZENNEGO
ZAGOSPODAROWANIA PAN
Zakład Zasobów Środowiska i Geozagrożeń**

**UNIwersytet MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU
Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa**

zapraszają na

Interdyscyplinarne Seminarium Naukowe

**„Młyny wodne w dorzeczu dolnej Wisły
od początku XVIII do początku XXI wieku”**

które objął Honorowym Patronatem:

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-POMORSKIEGO
Piotr Całbecki

Toruń, 26.05.2017 r.

Impreza wpisuje się w celebrację 2017 roku jako Roku Rzeki Wisły

Komitet Naukowy:

prof. dr hab. Marek Degórski - Dyrektor Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w Warszawie

prof. dr hab. Elżbieta Basiul - Dziekan Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu

dr hab. Robert Rogal, prof. UMK - Dyrektor Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK w Toruniu

prof. dr hab. Mirosław Błaszkiwicz - Kierownik Zakładu Zasobów Środowiska i Geozagrożeń IGiPZ PAN w Toruniu

dr hab. Janusz Krawczyk, prof. UMK - Kierownik Zakładu Konserwatorstwa UMK w Toruniu

Komitet Organizacyjny:

dr Dariusz Brykała - współprzewodniczący

dr Maciej Prarat - współprzewodniczący

dr Piotr Lamparski - sekretarz

mgr Michał Dziembowski

Hanna Bargiel

Tematyka Seminarium:

Celem przewodnim Seminarium jest ukazanie roli młynów wodnych w zmianach środowiska przyrodniczego i gospodarki człowieka. Zamierzeniem Organizatorów jest przedstawienie tej problematyki w trzech aspektach: czasowym, przestrzennym i jakościowym. Seminarium będzie miejscem prezentacji szerokiego spektrum metod badawczych, wymiany doświadczeń, a przede wszystkim inicjacji nowych przedsięwzięć naukowych.

Konferencja ma charakter otwartego spotkania naukowego, na którym zaprezentowane zostaną wyniki badań nad młynami wodnymi przede wszystkim na obszarze dorzecza dolnej Wisły. Przedstawione zostaną przykłady badań podejmowanych przez naukowców różnych dyscyplin naukowych: historii, geografii, archeologii, etnologii, zabytkoznawstwa i konserwatorstwa. W pierwszej dwóch sesjach zaprezentowane zostaną referaty ukazujące potencjał badawczy i wielokierunkowe spojrzenie na rozmieszczenie i funkcjonowanie młynów w różnych okresach historycznych oraz obecny stan ich zachowania i formy ochrony. W kolejnych dwóch sesjach przedstawione zostaną wyniki badań organizatorów Seminarium - uzyskane podczas realizacji projektu badawczego finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w latach 2012-2017, którego temat nawiązuje do tytułu Seminarium. W sesji posterowej z kolei przedstawiciele różnych ośrodków naukowych w Polsce zaprezentują wyniki własnych badań nad młynami wodnymi.

Patronat nad Seminarium:

Seminarium zostało wpisane do oficjalnych wydarzeń celebracji 2017 roku jako Roku Rzeki Wisły. Miło nam poinformować, że zostało ono objęte Honorowym Patronatem przez Piotra Calbeckiego - Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Partnerem Medialnym imprezy zostało czasopismo „Energetyka Wodna”, które udostępni swoje łamy dla uczestników Seminarium i zachęca do publikacji prezentowanych wyników własnych badań.

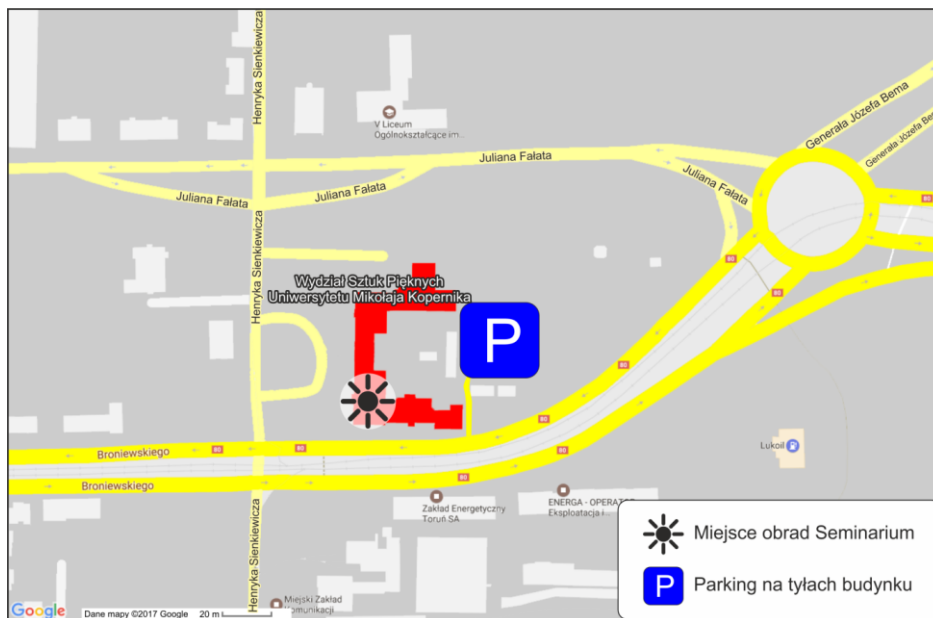
Sprawy socjalne:

Konferencja ma charakter otwarty, a uczestnictwo w niej jest bezpłatne. Ze swojej strony zapewniamy poczęstunek podczas przerw kawowych. Dojazd na konferencję, obiad i ewentualne noclegi uczestnicy pokrywają we własnym zakresie.

Lista miejsc noclegowych i obiektów gastronomicznych pod linkiem: <http://www.it.torun.pl/>

Miejsce obrad:

Toruń, Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, ul. Sienkiewicza 30, Aula im. Tymona Niesiołowskiego (II piętro).

Dojazd do Wydziału Sztuk Pięknych UMK z Dworca Głównego PKP – linie autobusowe: „11” (w kierunku „Koniuchy”) i „36” (w kierunku „Okrężna” lub „Rozgarty”) – należy wysiąść na przystanku „Fałata” – czas podróży ok. 10 min.

Szczegółowy rozkład jazdy pod linkiem:

<http://www.torun.pl/pl/miasto/transport-publiczny/komunikacja-miejska/rozklad-jazdy-komunikacji-miejskiej>

Przy gmachu Wydziału znajduje się parking dla samochodów osobowych – wjazd od ul. Broniewskiego.

Seminarium zostało objęte patronatem medialnym przez kwartalnik „Energetyka Wodna”.

Materiały Konferencyjne z Seminarium zostaną umieszczone na platformie naukowej RCiN.

Program Konferencji:

Piątek (26.05)

8.00 – 9.00	rejestracja uczestników konferencji
-------------	-------------------------------------

9.00 – 9.15	dr Dariusz Brykała, dr Maciej Prarat – <i>rozpoczęcie i przedstawienie celów Seminarium</i> prof. dr hab. Mirosław Błaszkiwicz – <i>słowo wstępne</i> prof. dr hab. Elżbieta Basiul – <i>słowo wstępne</i>
-------------	---

PANEL 1. MŁYN JAKO OBIEKT BADAŃ INTERDYSCYPLINARNYCH

Sesja I – prowadzenie: **dr Dariusz Brykała**

9.15 – 9.35	dr hab. Rafał Kubicki, prof. UG (Uniwersytet Gdański) – <i>Rozwój młynarstwa w okresie funkcjonowania państwa zakonu krzyżackiego</i>
9.35 – 9.55	dr hab. Zbigniew Podgórski, prof. UKW (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego) – <i>Uwarunkowania i konsekwencje środowiskowe funkcjonowania młynów wodnych na Pojezierzu Chełmińskim</i>
9.55 – 10.15	dr Arkadiusz Bartczak (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN) – <i>Funkcjonowanie młynów wodnych z punktu widzenia hydrologa – na przykładzie z Kujaw</i>
10.15 – 10.30	dyskusja

10.30 – 11.00	przerwa kawowa
---------------	----------------

Sesja II – prowadzenie: **dr Maciej Prarat**

11.00 – 11.20	dr hab. Urszula Sowina, prof. IAiE PAN (Instytut Archeologii i Etnologii PAN) – <i>Gospodarowanie wodą w miastach późnośredniowiecznych i wczesnonowożytnych ze szczególnym uwzględnieniem roli młynów wodnych</i>
11.20 – 11.40	mgr Tomasz Górzyński (Uniwersytet Mikołaja Kopernika) – <i>Jak zbudowano późnośredniowieczny młyn? Interdyscyplinarne badania archeologiczne młyna wodnego w miejscowości Mniszek na ziemi świeckiej.</i>
11.40 – 12.00	prof. dr hab. Jan Święch (Uniwersytet Jagielloński) – <i>Ochrona obiektów młynarstwa wodnego w muzeach na wolnym powietrzu w Polsce</i>
12.00 – 12.15	dyskusja

12.15 – 12.45	przerwa kawowa
---------------	----------------

PANEL 2. MŁYNY WODNE W DORZECZU DOLNEJ WISŁY W CIĄGU OSTATNICH 300 LAT

Sesja III – prowadzenie: **dr hab. Zbigniew Podgórski, prof. UKW**

12.45 – 13.00	dr Dariusz Brykała – <i>Kartograficzne źródła do badań nad rekonstrukcją sieci młynów wodnych w dorzeczu dolnej Wisły</i>
13.00 – 13.10	dr Maciej Prarat – <i>Źródła pisane i ikonograficzne do badań nad młynami na terenie Pomorza w XIX i I połowie XX w.</i>
13.10 – 13.25	dr Dariusz Brykała, mgr Michał Dziembowski, mgr Katarzyna Masloch, mgr Wojciech Siudek, mgr Sandra Tomczak, dr Piotr Lamparski, Marta Majerska, Przemysław Kujawa, mgr Anna Baniewska, Barbara Skorupka, Sławomir Borkowski – <i>Rola XIX-wiecznych prac encyklopedycznych jako źródła do badań nad rekonstrukcją zagospodarowania hydrotechnicznego rzek w Polsce</i>
13.25 – 13.40	dr Dariusz Brykała, mgr Łukasz Sarnowski, mgr Tomasz Strzyżewski, mgr Patrycja Szarek – <i>Zmiany sieci młynów wodnych w ciągu ostatnich 300 lat</i>
13.40 – 13.55	dr Dariusz Brykała – <i>Rekonstrukcja rozmieszczenia młynów lodnych (pływaków) na dolnej Wiśle i jej dopływach w XVIII i XIX wieku</i>

13.55 – 14.10   dyskusja

14.10 – 14.50   przerwa obiadowa

Sesja IV – prowadzenie: prof. dr hab. Jan Święch

14.50 – 15.15   **dr Maciej Prarat** – *Młyny wodne w XIX i I połowie XX wieku na terenie byłego zaboru pruskiego (architektura, technika, stan zachowania)*

15.15 – 15.30   **mgr Daria Jagiello, dr Maciej Prarat** – *Młyny wodne w XIX i I połowie XX wieku na obszarze Królestwa Polskiego (architektura, technika, stan zachowania) - podsumowanie badań terenowych dla obszaru dorzecza Bzury*

15.30 – 15.45   **dr Dariusz Brykała, dr Maciej Prarat** – *Młyny wodne w zlewni Skrwy Lewej jako przykład ginącego składnika krajobrazu*

15.45 – 16.00   dyskusja

16.00 – 16.30   **Sesja posterowa**

---

1. **Mariusz Chrabąszcz, Tomasz Kalicki, Marcin Frączek, Paweł Przepióra, Edyta Klusakiewicz, Piotr Kusztal, Dominika Zaborska** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) - *Młyny a rozwinięcie koryta Wiernej Rzeki (region Świętokrzyski)*
2. **Krzysztof Czartoryski** (Narodowy Instytut Dziedzictwa) - *Młyn zbożowy w Siedlimowicach na Dolnym Śląsku*
3. **Piotr Czepas** (Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi) - *Młynarstwo na terenie północno-zachodniej Lubelszczyzny w okresie po II wojnie światowej (na przykładzie powiatu łukowskiego)*
4. **Paweł Franczak, Krzysztof Ostafin, Dominik Kaim, Marcin Szwagrzyk** (Uniwersytet Jagielloński) - *Młyny i tartaki o napędzie wodnym w krajobrazie Polskich Karpat od połowy XIX w. do połowy XX w.*
5. **Paweł Franczak, Krzysztof Ostafin, Dominik Kaim** (Uniwersytet Jagielloński) - *Młyny i tartaki wodne w zlewni Skawy od końca XVIII w. do początku XXI w. i ich ślady w krajobrazie i rzeźbie terenu*
6. **Łukasz Grochowski** (Uniwersytet Gdański) - *Młyny z północnych powiatów województwa pomorskiego w latach 1466-1626*
7. **Anna Grześkowiak-Przywecka** (Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie) - *Młyn gospodarczy w Jaraczu*
8. **Łukasz Kalina** (Instytut OZE) - *Decyzje środowiskowe i przygotowanie inwestycji – dobre praktyki projektowe*
9. **Łukasz Kalina** (Instytut OZE) - *Przykłady adaptacji młynów wodnych na elektrownie – dobre praktyki w realizacji, przykłady realizacji*
10. **Mateusz Klepka** (Muzeum Młynarstwa w Jaraczu) - *Dzieje fabryki maszyn młyńskich w Rogoźnie 1896-1961*
11. **Edyta Klusakiewicz, Tomasz Kalicki, Paweł Przepióra, Marcin Frączek, Mariusz Chrabąszcz, Piotr Kusztal, Dominika Zaborska** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) - *Młyny wodne a rozwinięcie koryta górnej Kamiennej (region świętokrzyski)*
12. **Wacław Kulczykowski** (Uniwersytet Gdański) - *Znaczenie rozpoznania terenowego w badaniach nad średniowiecznymi młynami w dolinie rzeki Osy*
13. **Piotr Kusztal, Tomasz Kalicki, Mariusz Chrabąszcz, Marcin Frączek, Edyta Klusakiewicz, Paweł Przepióra, Dominika Zaborska** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) - *Nowożytnie zakłady hutnicze i młyny a rozwinięcie koryta Czarnej Koneckiej powyżej zalewu w Sielpi (region świętokrzyski)*
14. **Aleksandra Liszka, Marzena Hapczyk, Agata Kasperczyk, Agnieszka Kowal, Karolina Kawik** (Uniwersytet Śląski) - *Przyczyny występowania dużej liczby młynów i hut w górnym biegu rzeki Stoły (Wyżyna Śląska)*
15. **Paweł Przepióra, Tomasz Kalicki, Marcin Frączek, Mariusz Chrabąszcz, Edyta Klusakiewicz, Piotr Kusztal, Dominika Zaborska** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) - *Młyny a rozwinięcie koryta Kamionki (region Świętokrzyski)*

16. **Paweł Roszak-Kwiatek** (Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”) - *Historia młyna wodno-elektrycznego w Kostrzynie*
17. **Filip Tomaszewski** (Politechnika Łódzka) - *Młyn wodny w Ldzaniu - Talarze, gm. Dobroń - problematyka historyczno - konserwatorska*
18. **Alicja Tymbarska, Małgorzata Cykalewicz** (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, Stowarzyszenie Na Rzecz Ochrony Dziedzictwa „Młyn-Papiernia”) - *Młyn Papiernia – problem ochrony strefy oddziaływania obiektu zabytkowego w krajobrazie kulturowym*
19. **Karol Witkowski** (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), **Marcin Witkowski** (Uniwersytet Jagielloński, Muzeum Miejskie w Wadowicach) - *Wpływ młynów wodnych na przekształcenia sieci hydrograficznej Wadowic (Pogórze Karpackie)*

16.30 – 16.45

Dyskusja końcowa i podsumowanie Seminarium

17.30 – dla chętnych wycieczka po Starym Mieście w Toruniu (nie tylko śladami młynów)